

בית משפט השלום באילת

ת"פ 43565-05-11 מדינת ישראל נ' נ

בפני כב' השופטת שוש שטרית, סגנית נשיא

מדינת ישראל - פמ"ד

המאשימה:

נגד

צ ג

הנאשמת:

פסק דין ללא הרשעה

[

1. ביום 18.4.2013 במסגרת הסדר דיוני ולאחר תיקון כתב האישום נגדה חזרה הנאשמת מכפירתה והודתה בביצוע עבירות של פזיזות ורשלנות - עבירה לפי סעיף 338(א)(3) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 ובידיעות כוזבות - עבירה לפי סעיף 243 לחוק העונשין.

2. על פי העובדות בכתב האישום המתוקן, הנאשמת וא נ (להלן: א) גרושים. ביום 17.10.2010 בשעת ערב התקשרה הנאשמת למשטרה והודיעה כי א איים עליה בשיחת טלפון שיחטוף את בתם המשותפת וישרוף את הבית. בסמוך לאחר מכן, הגיעה לתחנת המשטרה ומסרה כי אבי התקשר אליה ואיים עליה: "זה הלילה האחרון שלך ואני אשרוף לך את הבית ואני אקח את הבת שלך ויחטוף אותה". וזאת עשתה בודעה כי הידיעה למשטרה הינה כוזבת.

עוד מיוחס לנאשמת כי בשעה מאוחרת יותר של אותו ערב, השתמשה באש בדרך נמהרת ורשלנית, בכך שלקחה בקבוק עם מגבת וחומר דליק, הציתה אותו, זרקה אותו למרפסת ביתה העשויה עץ וגרמה נזק לכיסא, ובהמשך התקשרה למשטרה והודיעה כי מרפסת ביתה עולה באש והיא חושדת בז כמי שהצית את הבית. סמוך לאחר מכן, הגיעה הנאשמת לתחנה ומסרה הודעה ובה חזרה על הדברים בודעה אלה כוזבים.

3. לבקשת הסנגור הופנתה הנאשמת לפסיכיאטר המחוזי לבדיקת כשירותה ואחריותה, חוות דעת הפסיכיאטר המחוזי הוגשה ביום 25.3.2014 ולפיה נמצא כי הנאשמת אחראית למעשיה והיא כשירה לעמוד לדין.

ביום 18.4.2013 תוקן כתב אישום, הנאשמת הודתה בעבירות המיוחסות לה ולא הורשעה אותה עת, שכן במסגרת ההסדר הדיוני שבין הצדדים הסכימו הם להפנותה לשירות המבחן שיבחן עניינה בשאלת ההרשעה והעונש, הגם כי עמדת המאשימה אז וגם היום היא להרשעתה.

טיעוני הצדדים להרשעה ולעונש

4. בטיעוניו לעונש עמד ב"כ המאשימה על חומרת העבירות, נסיבות ביצוען ותוצאותיהן ועתר לקבוע מתחם ענישה שינוע בין מאסר על תנאי לבין שנת מאסר, תוך קביעת עונשה של הנאשמת ברף התחתון של מתחם העונש. ציין כי האיזון בין חומרת המעשה לבין נסיבותיה האישיות של הנאשמת הוא הבסיס לכך שהמאשימה לא עתרה לעבודות שירות ומצאה להסתפק בעונש הרתעתי בלבד, בדמות מאסר על תנאי. הוסיף, כי בשים לב לתגובותיה הרגשיות של הנאשמת והחשש מפני חזרה על מעשה דומה בעתיד, מתחייבת הרשעתה והשתת עונש מאסר על תנאי. עוד הטעים כי לא יהיה בהרשעתה כדי גגיעה בעבודתה של הנאשמת כמשיטה, שכן זו לא הוכיחה שהרשעה תמנע חידוש רישיון השיט אותו היא מחזיקה ובכל מקרה יכולה היא לעבוד בתחומים אחרים.

5. **מנגד**, ביקש ב"כ הנאשמת לקבל את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעה ולהטיל צו מבחן. עמד על עברה הנקי, חלוף הזמן מביצוע העבירה והעובדה כי מאז ביצוען של העבירות לא חזרה וביצעה כל עבירה נוספת. באשר למעשיה של הנאשמת, ציין כי אלה סופו של דבר לא היו חמורות או קשות, הדגיש כי האחריות לאלה לקחה הנאשמת כבר בשלבים הראשונים של ההליך, בתחנת המשטרה, עת התייצבה מיוזמתה בתחנת המשטרה והודתה במעשים שעשתה.

באשר לעבודתה פרט, כי היא מוסמכת ובעלת רישיון להשיט ספינת נוסעים, עבדה ועובדת כמשיטה ספינת נוסעים ומחזיקה גם ברישיון שיט מסחרי בינלאומי. שירתה שנת שירות כרכות בתנועת נוער, בתפקידים התנדבותיים ובתפקידים של לוחמת, הייתה חובשת תעופה ומדריכת חובשים, ולאחר שירותה הצבאי עבדה בתחום הימי כמדריכת צלילה וכמשיטה. בתימוכין לאלה, הגיש תעודות על הכשרות בתחום הצלילה והעתקים של תעודות שחרור ותעודות על הכשרותיה של הנאשמת.

אשר לנסיבות חייה הפנה לתסקיר שירות המבחן ולחוות דעת פסיכיאטרית, המלמדים על נסיבות חיים לא פשוטות, על חוויות ילדות קשות ותקופת התבגרות במסגרות חוץ ביתיות. בקשר לנסיבות ביצוע העבירה ציין והדגיש כי סמוך לאירוע ועל רקע מצבה הנפשי, הוצאה ממשמורתה בתה בת ה- 7 אותה היא גידלה, והועברה למשמורתו המידית של בן זוגה, וכל זאת בהליך משפטי בו לא נכחה. עמד על תחושת הניתוק והאובדן אותן חוותה, מה שהביא לחוסר שיתוף הפעולה שלה שירותי הרווחה ומאוחר יותר עם שירות המבחן. הוסיף, ועמד על המאמצים הרבים של כל הגורמים הנוגעים לתיק, לרבות המאשימה, בית המשפט ושירות המבחן שהביאו לבסוף לכך שהנאשמת החלה לשתף פעולה והיא החלה בהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן, הליך אשר אין חולק יהיה בו כדי להקטין את הסיכוי להישנות עבירות דומות ובכלל.

אשר להרשעה, חזר וטען כי זו תהווה פגיעה ממשית בנאשמת, וביטויה כבר נמצא בהרעה במצבה הנפשי ויכולתה להתפרנס. הפנה לסעיפים 10(8) ו-10א' בתקנות הספנות (ימאים) (משיטי כלי שיט קטנים), תשנ"ח - 1998, לפיהן הרשעה בפלילים של אדם המחזיק ברישיון שיט עלולה להביא לשלילת רישיונו. ציין כי הנאשמת החלה בעבודה חדשה כמשיטה, ובתימוכין הציג חוזה העסקה לקיץ הקרוב. עוד בתימוכין לעתירתו להימנע מהרשעה הגיש פסיקה ומכתבי המלצה.

6. במסגרת הראיות לעונש העידה קצינת המבחן והנאשמת. **קצינת המבחן** מסרה כי מצבה הנפשי הירוד של הנאשמת הקשור בנסיבות חייה האישיות ובהוצאת בתה ממשמורתה, הביא לפגיעה משמעותית ביכולותיה התעסוקתיות וגרם לפיטוריה ממספר מקומות עבודה. קצינת המבחן עמדה על הקושי של הנאשמת ליתן אימון בעובדי הרווחה ובכלל זה גם בקציני המבחן, על התהליך הארוך עם הנאשמת שבמהלכו החלה הנאשמת לשתף פעולה והחלה להירתם משמעותית מההליך הטיפולי לו נזקקה.

הנאשמת, חזרה והתנצלה על שעשתה, ציינה כי הפנימה את החומרה במעשים שעשתה. סיפרה כי מעשיה כלפי המתלונן, בוצעו על רקע מצוקה נפשית קשה ואוזלת ידה של המשטרה לטפל במתלונן, בן זוגה בעבר, כפי שסברה שצריך לטפל, וחזרה וביקשה שלא להרשיעה. כן שיתפה בקשיים עימם מתמודדת נוכח הריחוק והמרחק שנוצר בינה לבין בתה בת ה- 9 אתה היא נפגשת "במרכז הקשר" פעם אחת בחודש ולא פעם בכל שבוע כפי שנקבע לה, משום העדר יכולתה הכלכלית לממן את הנסיעות מאילת לירושלים.

7. על נסיבותיה האישיות של הנאשמת והתהליך אותו עברה במסגרת שירות המבחן נלמד מ- 4 תסקירים שהגיש שירות המבחן. אציין, כי התסקיר הראשון מיום 25.6.2013

היה קצר ועיקרו היה בהודעת השירות על הצורך בארכה משום הקושי של הנאשמת לשתף פעולה, ועל מנת לאבחן מצבה ממנו התרשם השירות כבר במפגש הראשון - כקשה ביותר. בתסקיר מיום 5.11.2013 נלמד כי הנאשמת בת 46 גרושה ואם לילדה בת 9. שנות ילדותה ועד גיל 11 היו קשות ולא אפרט בהן. מגיל 11 גדלה הנאשמת בקיבוץ ג אשר הטיב עמה. סיימה 12 שנות לימוד, התגייסה לצה"ל, שירתה כחובשת והשתלבה ביחידת החילוץ וההצלה של צה"ל. לאחר שחרורה עברה להתגורר באילת ועבדה כמדריכת צלילה וצלמת תת ימית. בשנת 2003 נשאה לבעלה (המתלונן) ו נולדה להם ילדה. הנאשמת תיארה בפני השירות התנהגות אלימה ותוקפנית של בן זוגה כלפיה וכלפי הקטינה ועד כדי הגעתה כמטופלת במרכז לנפגעי אלימות במשפחה. בני הזוג התגרשו כעבור מספר שנים כשבין לבין הוצאו נגד המתלונן צווי הרחקה מהנאשמת ובתם המשותפת.

בהתייחסותה לעבירה שיתפה כי האירוע שהתרחש בגן הילדים אליו הגיע וניסתה להצית ניירות היה בבחינת זעקה שלה עזרה בלבד. לא הייתה לא כל כוונה להצית או לגרום נזק, ומהדרך בה עשתה מעשיה לא נשקפה כל סכנה למאן דהוא. אולם מאז אותו מקרה נמצאה אצל גורמי הרווחה כלא כשרה לתפקד כאם, וביתה נלקחה מחזקתה שלוש פעמים כאשר בכל אותה תקופה נלחמה למול גורמי רשויות הרווחה כשלתפיסתה פקידות הסעד מכשילות אותה ומציגות תמונה שקרית בפני בית המשפט. בהמשך נתנה החלטת בית המשפט לענייני משפחה אשר קבעה העברת משמורת בתה אל אביה (המתלונן) המתגורר בירושלים, וזאת בהליך בו לא הייתה נוכחת ותחת העובדה כי הבת לא פגשה את אביה תקופה ארוכה מאוד והועברה למשמורתו מתחת לאפה של הנאשמת.

הנאשמת ניתקה כל קשר עם שרותי הרווחה וסירבה לחדשם. חוסר האימון שנוצר בה כלפי גורמי ה רווחה השליך ומצא ביטוי גם עם הקשר שבינה לבין קצינת המבחן, כשלאחר מכן ניתקה הנאשמת קשר עם השירות.

בדיון שהתקיים ביום 21.11.2013 נוכח מצבה הרגשי הקשה של הנאשמת, ממנו ניתן היה להתרשם בקלות, עתר הסנגור להפנותה לשירות המבחן לקבלת תסקיר משלים, תוך שהדגיש את הקושי שלה עקב פרידתה מבתה, ולכך שלמעשה שירות המבחן לא סיים את האבחון ולא בא בהמלצה.

נוכח מצבה הקשה של הנאשמת ממנו התרשמתי וכך גם ב"כ המאשימה, מצאתי להפנות פעם נוספת את הנאשמת לשירות המבחן, ובין היתר, תוך תקווה שהקשר והשיחות עם קצינת המבחן יקלו במידת מה במצבה הרגשי הקשה של הנאשמת.

בתסקיר משלים מיום 16.1.2014 נמצא כי חלה התפתחות חיובית, נמסר כי הנאשמת יצרה קשר ביוזמתה ובשיחות עמה התרשמה קצינת המבחן ממצב רגשי ירוד ביותר, המלווה בדיכאון ועצב עמוק של הנאשמת, אובחנה ירידה משמעותית בתפקודה ובקשייה לקיים יציבות תעסוקתית מצב שהמשפיע באופן ישיר על מצבה הכלכלי כשכל אלה הולכים ומתגברים מיום ליום. הנאשמת נתנה התייחסותה לעבירות אותן ביצעה גם בשלב זה וציינה כי אלה בוצעו על רקע תחושות האיום שחוותה מצד בן זוגה בעבר כי ישרוף את הבית. לדבריה הציתה את המגבת כדי שיואשם בכך וכך תחלוף תחושת האיום. שירות המבחן כי הנאשמת נוטה לנהוג בתוקפנות וללא שיקול דעת, והעריך כי התנהגות זו נובעת ממיומנויות פגועות וקשייה לווסת את דחפיה במצבים קיצוניים. בשלב זה הנאשמת גילתה מוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי הכולל שיחות, והביעה רצונה בתמיכה, ובעיקר על רקע בדידותה, והעדר סביבה משפחתית או סביבתית תומכת.

שירות המבחן העריך כי מדובר בנאשמת הנמצאת במצב משברי עמוק ולאור ההתרשמות כי כיום המשך הקשר עם השירות עשוי לסייע לה, ויהווה מענה הולם לצורך בליווי ותמיכה במצבה המשברי וכן יסייע בידה לרכוש דרכי התמודדות אלטרנטיביים עם מצבי לחץ. מכאן בא בהמלצה להעמידה בצו מבחן למשך שנה. באשר להרשעתה - לא מצא כיצד זו תסב לה נזק ולפיכך המליץ להרשיעה.

בדיון שהתקיים ביום 28.1.2014 בהשתתפות קצינת המבחן, מרסל מור, עתר ב"כ הנאשמת לדחייה קצרה ובחינה נוספת של השירות עניין הרשעתה של הנאשמת, ובנימוקיו - לא הובאו בפני קצינת המבחן נתונים באשר לעבודתה של הנאשמת. ב"כ המאשימה הודיעה כי עמדתה להרשעה לא תשתנה, קצינת המבחן הצטרפה לבקשת הסנגור לדחייה כדי לשקול מחדש המלצתה בעניין ההרשעה ולאור הנתונים שהוצגו. גם הפעם ניתן בידי הנאשמת לחזור אל שירות המבחן.

תסקיר אחרון הוגש ביום 25.3.2014 והתייחס בעיקר לפגיעה שבהרשעת הנאשמת. מהתסקיר עלה כי לפני פרוץ המשבר האחרון בחייה, עבדה הנאשמת כקברניטה של ספינת נוסעים, עוד נמצא כי לפי תקנות הספנות הרשעה בפלילים עלולה להביא לאובדן הרישיון. הנאשמת הציגה תעודות משיט בתוקף עד לשנת 2017, אישור על עבודה כמשיטה בספינה במהלך חודש אוגוסט 2013 ובשיחה שנערכה עם מעסיקה נמסר כי יסתייע בשירותיה של הנאשמת במידה ויזקק למשיט. במצב זה ועל מנת לצמצם את הפגיעה בעבודתה של הנאשמת כמשיטה ולא לפגוע בסיכויי שילובה בעבודות מסוג זה בא השירות בהמלצה להימנע מהרשעתה בדיון.

שאלת הרשעה

8. **שלא כדעת ב"כ המאשימה, המקרה לפניי מצאתי, נופל לגדר אותם מקרים חריגים המאפשרים לוותר על הרשעתה של הנאשמת מבלי לפגוע בשיקולי ההרתעה ובאינטרס הציבורי.**

סוג מעשי העבירות אינו קל ומחייב מסר חד וברור. מסירת ידיעה כוזבת, המובילה למעצרו של אדם אחר, היא חמורה והשלכותיה מגיעות כדי פגיעה ושיבוש תקינות מהלך עבודתם של רשויות אכיפת החוק ואנשי המשטרה ופגיעה בחירותו של אדם. עבירה של שימוש באש בדרך נמהרת או רשלנית, חמורה ומגלמת בתוכה סכנה מסוימת כלפי כלל הציבור ומכאן האינטרס הציבורי להעניש את הנאשם במעשים מסוג זה, ולהרתיעו מלחזור לבצעם. עם זאת, יש לקחת בחשבון כי מדובר בעבירות בהן הרתעת הרבים טבועה בעצם המעשה עצמו והשלכותיו. הכוונות הפליליות ביסוד ביצוען אינה ברף הגבוה ואין הוקעתם מחייבת בכל מקרה ולפחות במכלול הנסיבות שברקע עשייתן ותוצאתן - הרשעה והדבקת אות קלון בפלילים.

בבר"ע 432/85 רומנו נ' מדינת ישראל (תקדין עליון 85(3) עמ' 737) אמר כב' הנשיא שמגר (כתוארו אז) כי לא ניתן לקבוע דפוסים נוקשים ומוגדרים מראש אימתי ישתמש בית המשפט בסמכותו להטיל מבחן ללא הרשעה, ובהמשך קבע כי אי הרשעה תתאפשר רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה.

כב' השופט י. קדמי בספרו "על סדר הדין בפלילים" מהדורה משולבת ומעודכנת, תשנ"ח-1998, חלק שני, עמ' 940, כותב לעניין זה: **"בית המשפט לא יעשה שימוש במסכות מיוחדת ויוצאת דופן של הימנעות מהרשעה, אלא במקרים נדירים כאשר אופי המעשה נושא ההרשעה ונסיבות אישיות נדירות של הנאשם מצדיקות זאת"**.

נסיבותיה האישיות של הנאשמת כפי שפורטו בהרחבה במסגרת התסקירים, מיוחדות הן. אלה לצד אופי מעשיה בנסיבות עשייתם ותוצאתם - מצדיקות הימנעות מהרשעה. יש כדי להקל עם הנאשמת אשר עומדת זו הפעם הראשונה לדין. המדובר בנאשמת עם נסיבות חיים קשות בעברה והתרחשות האירועים הם בעיקר על רקע סכסוך מתמשך עם בן הזוג לשעבר, העברת בתה למשמורתו המידית, בפסק דין שניתן בהעדרה. מדובר על ניתוק כמעט מידי שבין אם לבתה בת הקטנה, אותה גידלה בגפה וכאם חד הורית. התמודדות הנאשמת מול גורמי הרווחה בהוצאת בתה והעברתה לבן זוגה, העצב והדיכאון העמוק אותם חוותה באופן יומיומי, לבדה, ללא גורמי תמיכה - הם ברקע מעשיה: **"הם לקחו לי**

את הילדה ואין לי טעם לחיים... אני לא יודעת איך לחיות את החיים בלי הילדה" (פרוי' מיום 21.11.2013) ובהמשך: "ממצוקה נפשית קשה ומחוסר היכולת של המשטרה לטפל בו כמו שהיה צריך" (פרוי' מיום 27.3.2014 עמ' 16 שו' 7).

תוצאת מעשי הנאשמת אינן קשות. אכן, בן זוגה בעבר, נעצר לצורך תשאול וחקירה והעוול שנגרם לו באותם רגעים ברור על פניו. עם זאת, הנאשמת התייצבה בתחנת המשטרה בסמוך מאוד לאחר האירוע, חזרה בה ממעשיה והודתה כי מסרה ידיעה כוזבת. הנאשמת התרשמתי למדה את הלקח מההליך שהתנהל נגדה, והביעה חרטה כבר בראשית ההליכים.

על הנאשמת, טיבה ואופייה יכולתי להתרשם מאסופת מכתבים והתעודות אותם הגיש סנגורה. המדובר במי ששירתה שירות מלא בצה"ל כחובשת, שולבה ביחידת ההצלה. לאחר מכן הייתה פעילה למען הקהילה. הוגשו שני מכתבי המלצה האחד ממנהלת "אשת חיל" על פעילותיה בתוכנית המקדמת ומעצימה נשים בו נכתב כי הנאשמת שהיא בעלת כישורים טכניים, מסייעת ועוזרת בעבודות אחזקה שונות בבתים של נשים אחרות, בהתנדבות ומרצונה הטוב. מתנדבת ב"עמותת אילת אוהבת חיות". עוד הוגש מכתב מטעם מעסיקה לפיו בין השנים 2005-2006 שימשה כטכנאית צלילה ומדריכת החייה ועזרה ראשונה. הנאשמת קברניטה של ספינת נוסעים ומחזיקה בתעודת משיט.

הגם שלא הובאה ראיה ישירה לכך כי הרשעתה של הנאשמת בדין תביא בהכרח לאובדן רישיון השיט אותו מחזיקה. לטעמי, האפשרות קיימת מעצם מהות התעודה אותה מחזיקה ובשים לב לשיקול הדעת הנתון בידי רשות הרישוי במתן תעודת משיט, בהתאם לתקנה 10 (8) לתקנות הספנות (שאוזכרה לעיל) ולפיה "רשות הרישוי רשאית לתת תעודת משיט להשטת ספינת נוסעים בשכר... לא הורשע בעבירה שלדעת רשות הרישוי יש בה כדי לפגוע בכשירותו להפעיל סירת נוסעים או ספינת נוסעים". יתרה מכך, וגם מתוך הנחה כי עבודתה של הנאשמת לא תיפגע ישירות רק בשל הרשעתה, הרשעתה עלולה להכתים את שמה ולפגוע בדימויה העצמי, ולהוסיף על קשייה הכלכליים והנפשיים עליהם נלמד ארוכות מתסקירי שירות המבחן ובמסגרת הדיונים שהתקיימו בעניינה.

הקושי הרב שהיה לנאשמת להסתייע בגורמי רווחה ולתת בהם אימון לאחר הוצאת הקטינה ממשמורתה, ניכר היה גם במהלך הדיונים הרבים שהתקיימו בעניינה, והביאו לכך שחזרתי ונעתרתי לבקשת סנגורה תוך הסכמתה האדיבה והמתחשבת של המאשימה, בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, לעשות כן. אין ספק כי בהליך שלפניי הושגו תוצאות חיוביות עבור הנאשמת אשר השתלבה בהליך טיפולי שכלל שיחות, הכלה, הדרכה

והכוונה. הנאשמת למדה מחדש לתת אימון בגורמי הרווחה, ובמקרה שלפניי בשירות המבחן - ובפרט אצל קצינת המבחן הגב' מרסל מור, אשר אדגיש, עשתה עבודתה בסבלנות ומסירות רבה. הנאשמת כך התרשמתי במהלך הדיונים האחרונים, עצובה פחות, ודרכה להתמודד עם תוצאות העברת בתה ממשמורתה טובה יותר ותשתפר עוד יותר במהלך השנה בה תהא נתונה בצו מבחן במסגרת שירות המבחן. לא יכול להיות חולק כי באלה יש כדי לסייע לה להתמיד במקום עבודתה, לשפר גם את מצבה הכלכלי והרגשי, ומכאן יסופק האינטרס הציבורי.

9. בשים לב לעברה הנקי, לתוצאות הלא קשות של מעשיה, הודאתה בביצוען כבר בשלבים הראשונים, קבלת האחריות והחרטה עליהם חזרה שוב ושוב, הצורך בהימנעות מפגיעה ביכולתה להתפרנס - מביאים אותי למסקנה כי ניתן לוותר על הרשעתה, מבלי לפגוע באופן מהותי במידת ההרתעה הנדרשת בנסיבות מקרה דנא.

10. **בהינתן כל האמור, אני נמנעת מהרשעת הנאשמת ומחייבת אותה כדלקמן:**

צו מבחן למשך 12 חודשים. הנני מחייבת את הנאשמת לשתף, פעולה עם שירות המבחן, הכל על פי הנחיות שירות המבחן. מובהר בזאת לנאשמת כי באם לא תקיים צו זה, ניתן יהיה לחזור ולדון מחדש בשאלת העונש.

חתימה על התחייבות על סך 4,000 ₪, אשר יהיה עליה לשלם באם בתוך שנה מהיום תעבור על העבירות אותן אותה עברה.

ניתן היום, כ"ה אייר תשע"ד, 25 מאי 2014, בהעדר הצדדים.